AVİM Yorum • No: 2017 / 38 • Nisan 2017

KOLEKTİF GÜVENLİK ANLAŞMASI ÖRGÜTÜ'NİN YENİ GENEL SEKRETERİ VE RUSYA'NIN ERMENİSTAN ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra Rusyanın NATO karşısında oluşturduğu Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütünde (KGAÖ/*CSTO – Collective Security Treaty Organisation*) geçtiğimiz günlerde Genel Sekreter değişikliği yaşanmıştır. 2003 yılından beri KGAÖnin Genel Sekreterliği görevini yürütmekte olan Nikolai Bordyuzha yerine Ermenistanın Milli Güvenlik Konseyi Sekreteri Yuriy Haçaturov getirilmiştir. Bordyuzhanın görevde kaldığı süre boyunca NATOda Genel Sekreter pozisyonuna dört isim getirilmiştir[1].

KGAÖ, Bağımsız Devletler Topluluğu üyeleri, Beyaz Rusya, Ermenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Rusya tarafından 7 Kasım 2002de kurulan hükümetler arası askeri bir örgüttür. Anlaşma uyarınca üye ülkeler güvenliklerini kolektif bir şekilde sağlamaktadır[2]. Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütünde (*NATO – North Atlantic Treaty Organisation*) de olduğu gibi, üye ülkelerden biri ya da birkaçının güvenlik, toprak bütünlüğü ve egemenliği bağlamında tehdit altında kalması durumunda örgüt üyesi ülkeler bu tehditleri yok etmek için önlem alabilecektir[3].

Örgütün hedefleri arasında barışın, uluslararası ve bölgesel güvenlik ve istikrarın güçlendirilmesi bulunmaktadır. Üye ülkelerin bağımsızlığı, toprak bütünlüğü ve egemenliğinin korunması da KGAÖnün prensipleri arasındadır. Örgüt yapısı, Kolektif Güvenlik Konseyi Parlamenter Meclisi, Daimi Konsey ve Genel Sekreterden oluşmaktadır[4]. Örgütün Parlamenter Meclisindeki gözlemcileri Sırbistan ve Afganistandır[5]. KGAÖnün bugün altı üyesi bulunsa da, daha önce Gürcistan, Azerbaycan ve Özbekistan örgüt üyesi olmuş ülkelerdir. Daha sonra Gürcistan ve Azerbaycan 2009da, Özbekistan da 2012de Örgütten çekilmişlerdir. KGAÖnün başlıca faaliyet alanları uluslararası siyasi ve askeri işbirliğinin geliştirilmesidir. KGAÖ, uluslararası terörizme, uyuşturucu ve silah kaçakçılığına karşı mücadele etmektedir.

KGAÖnin temelleri 1992 yılında atılmış olsa da, KGAÖnün Varşova Paktı modelinden esinlenmiş olduğunu söylemek mümkündür. Rusya tarafından oluşturulmuş NATO karşısında kurulmuş olan KGAÖde Genel Sekreterin rotasyonla (alfabetik sırayla) değişmesi ilkesi esastır[6]. Geçtiğimiz yıl Genel Sekreter atama sırası Ermenistana gelmiştir. KGAÖnün başına bir Ermeninin geçmesi planlanırken tarafların uzlaşamaması sonucu Ermeni bir aday gösterilememiştir. KGAÖ Genel Sekreteri Nikolai Bordyuzha

görevine devam etmiştir. Bu sene bu konu tekrar gündeme gelmiştir.

KGAÖ Genel Sekreter seçiminin sürüncemede kaldığı dikkat çeken bir noktadır. Bu sürecin ardından KGAÖ Genel Sekreterliğine Ermenistan Milli Güvenlik Konsey Sekreteri Yuriy Haçaturov getirilmiştir. KGAÖnün kuruluşunun 25. Yılı Yuriy Haçaturov döneminde kutlanacaktır.

Gürcistan doğumlu Haçaturov, Tiflisteki Yüksek Askeri Topçu Okulundan (*Tbilisi Higher Artillery Command College of the Red Banner Order*) mezun olduktan sonra müfreze alay topçu komutanı olarak, Rus Ordusunda, Uzak Doğu Bölgesindeki askeri bölükte görev yapmıştır. 1974 ve 1982 yıllarında Sovyet Ordusunda görev yapmıştır. 1985 ve 1987 yılları Belarus Askeri Bölgesinde mekanize piyade birliğinin füze ve obüs kuvvetlerinden sorumlu komutan olmuştur. 1987 ve 1989 yılları arasında Afganistandaki Sovyet Askeri Brlikleri ile birlikte görev yapmıştır. 1992den 2008e kadar Ermenistan Silahlı Kuvvetlerinde çalışmıştır. Bir yandan KGAÖde görevini sürdürürken, Yuriy Haçaturov 2008-2016 yılları arasında Ermenistan Genel Kurmay Başkanlığı yapmıştır. 3 Ekim 2016da Ermenistan Milli Güvenlik Konseyi Sekreteri olarak görev almıştır. 2 Mayıs 2017den itibaren de KGAÖ Genel Sekreteri olarak resmen göreve başlayacaktır[7].

Kafkasya Enstitüsünden Aleksander İskandaryan, Ermenistan adına atanan Yuriy Haçaturovun atanmasının Ermenistan için bir etkiye sahip olmayacağını ifade etmiştir[8]. Rusya ve Ermenistan ilişkilerinin KGAÖ kapsamında işbirliği bulunduğunu ifade eden İskandaryan, Örgüt Genel Sekreterinin atanmasındaki gecikmeyi Rusya Belarus ilişkilerine bağlamıştır. 2 Mayıs 2017de görevine resmen başlayacak olan Yuriy Haçaturovun atanması, Rusyanın örgüt üyeleri üzerindeki etkinliğini devam ettirmek istediğini ortaya koymakta ve Ermenistanın Rusyanın güdümünde hareket ettiğini göstermektir. KGAÖ, Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra Rusyanın bölgesel bir güç olarak etkin olduğunu ortaya koyan bir örgüttür. Yeni Genel Sekreter Yuriy Haçaturovun Sovyetler Birliği kökenli olması, Rusyadaki görevinden sonra Ermeni olmamasına rağmen Ermenistanda uzun yıllar en üst askeri düzey görevlerde bulunması ve yine Ermenistan adına Ermeni olmamasına rağmen Genel Sekreter olarak atanması, Rusya Ermenistan ilişkilerinin ne kadar bağlı ve güçlü olduğunu göstermektedir. Bu durum da Ermenistanın sadece ekonomik ve kültürel değil, askeri alanda da Rusyaya bağımlılığının açık bir göstergesi oluşturması bakımından dikkat çekicidir.

[1] Elena Chernenko, CSTO reaches letter A, *ANN/Groong,* Nisan 18, 2017, erişim Nisan 27, 2017, http://groong.usc.edu/news/msg600597.html

[2] Basic Facts, *CSTO Official Site*, erişim Nisan 26, 2017, http://www.odkb.gov.ru/start/index_aengl.htm

[3] Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü, *Wikipedia*, erişim Nisan 25, 2017, https://tr.wikipedia.org/wiki/Kolektif_G%C3%BCvenlik_Antla%C5%9Fmas%C4%B1_%C3%96rg%C3%BCt%C3%BC

[4] Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü, *Sputnik.* Kasım 1, 2016, erişim Nisan 25, 2017, https://tr.sputniknews.com/infografik/201611011025584074-KGAO-Rusya/

[5] Elena Chernenko, CSTO reaches letter A, *ANN /Groong,* Nisan 18, 2017, erişim Nisan 27, 2017, http://groong.usc.edu/news/msg600597.html

[6] Elena Chernenko, CSTO reaches letter A, *ANN /Groong,* Nisan 18, 2017, erişim Nisan 27, 2017, http://groong.usc.edu/news/msg600597.html

[7] Elena Chernenko, CSTO reaches letter A, *ANN /Groong,* Nisan 18, 2017, erişim Nisan 27, 2017, http://groong.usc.edu/news/msg600597.html

[8] İskandaryan: Yuri Haçaturovun atanması durumu değiştirmez, *news.am*, Nisan 18, 2017, erişim Nisan 26, 2017, https://news.am/tur/news/385199.html

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "KOLEKTİF GÜVENLİK ANLAŞMASI ÖRGÜTÜ'NİN YENİ GENEL SEKRETERİ VE RUSYA'NIN ERMENİSTAN ÜZERİNDEKİ ETKİSİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2017 / 38. Nisan 28. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/tr/Yorum/KOLEKTIF-GUVENLIK-ANLASMASI-ORGUTU-NIN-YENI-GENEL-SEKRETERI-VE-RUSYA-NIN-ERMENISTAN-UZERINDEKI-ETKISI

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır